

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Спп 6/2019
12.12.2019. године
Београд

ОСНОВНИ СУД У НИШУ

НИШ

ВЕЗА: VIII Су 228/2019

Извод из записника са XII седнице Грађанског одељења Врховног касационог суда одржане 10.12.2019. године.

ОДЛУКА

ОДБАЦУЈЕ СЕ захтев Основног суда у Нишу за покретање поступка ради решавања спорног правног питања.

Образложење

Основни суд у Нишу је на основу члана 180. и 181. Закона о парничном поступку доставио Врховном касационом суду захтев за решавање спорног правног питања. У захтеву је наведено да је на седници Парничног одељења Основног суда у Нишу донета одлука да се Врховном касационом суду упутити захтев за решавање спорног правног питања, због тога што је пред тим судом у току 2019. године поднето око 100 тужби корисника пензија, као тужилаца, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, са захтевом за накнаду штете због умањења износа пензије за трошкове поштарине, а који трошкови су настали исплатом пензија на адресу пребивалишта корисника преко ЈП Пошта Србије. У захтеву је наведено да и други судови у Републици Србији поступају по наведеним тужбама. Имајући у виду бројност поступака и чињеницу постојања различитих првостепених пресуда, судије овог суда сматрају да ће се решењем спорног правног питања од стране Врховног касационог суда предупредити све негативне последице неуједначене судске праксе, карактеристичне за тзв. "масовне" парнице, те да се тако штити право странака на правично суђење, које подразумева и право на исту одлуку у истоврсним предметима, па како ће странкама бити познат став Врховног касационог суда "пружиће им се могућност на одговарајуће (евентуално) располагање тужбом и тужбеним захтевом". У захтеву је наведено да је тужени донео Упутство о начину обрачуна и исплате пензија и

новчаних накнада из пензијског и инвалидског осигурања 03 бр. 181-252/98 од фебруара 1998. године, којим је одређено да се пензије достављају на кућну адресу, уколико се корисник писмено не определи за други начин исплате – преко пуномоћника, преко рачуна у банци, пошти, преко Центра за социјални рад или преко стараоца. Тужιοци се нису определили за други начин исплате, због чега тужени пензију исплаћује по Упутству. Како тужени не може самостално да врши послове доставе новчаних средстава на кућну адресу, нити може да врши непосредну исплату корисницима, закључио је Уговор за набавку услуге – готовинска исплата, односно Уговор о готовинској исплати са Банком Поштанска штедионица АД Београд и ЈП Пошта Србије. Тим уговорима је предвиђено да се исплата пензије обавља на два начина – исплатом у пословној јединици добављача (банке) или доставом на кућну адресу, те да се добављач обавезује да кориснику изврши исплату у пословној јединици која је најближа адреси места пребивалишта корисника без наплате трошкова готовинске наплате од корисника, или на кућну адресу, уз обавезу обавештења корисника о датуму и месту исплате, те да је наручилац – Фонд дужан да добављачу – Банци плати трошкове за послове дефинисане уговором и то у висини од 0,95% од утврђеног износа за исплату у пословној јединици или 0,95% од утврђеног износа за исплату на кућну адресу, с тим што се Фонд као наручилац искључио из обавезе да плаћа трошкове доставе пензије корисницима који су се определили да пензију примају на кућну адресу. Износи пензија које је Фонд исплатио за спорни период су у свему подударни са износима пензија из пензионих чекова, без умањења на име поштарине, али корисницима су износи пензија умањени за износ поштарине од стране Банке Поштанска штедионица.

Постављено спорно правно питање гласи:

Да ли се Уговори које је тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање закључио са Банком Поштанска штедионица АД Београд и ЈП Пошта Србија, могу сматрати уговорима на терет трећих лица – корисника пензија, за износ плаћених накнада на име исплате пензије на адресу пребивалишта и да ли је тим уговорима тужени створио обавезу корисницима пензија за исплату наведене накнаде, или је то уговор о пословно-техничкој сарадњи? Уколико је основ исплате накнаде наведени Уговор, да ли су тужιοци претрпели штету и од када тече камата?

У захтеву су изнети наводи странака током поступка, али не и наводи странака о спорном правном питању, а уместо јединственог става суда наведени су аргументи из пресуда донетих од стране троје судија тог суда, које пресуде су приложене уз захтев.

Уз захтев је приложен и предмет тог суда П 1516/2019 који садржи поднеске туженог којима оспорава своју пасивну легитимацију и обавезу да он сноси трошкове провизије поште за кориснике који примају пензију доставом на кућну адресу. Предмет је достављен Врховном касационом суду, а да није поступљено по члану 180. став 2. ЗПП, односно суд није покренуо поступак за решавање спорног правног питања, нити су то странке предлагале, па суд није ни застао са поступком док се не оконча поступак пред Врховним касационим судом.

На седници Грађанског одељења одржаној 10.12.2019. године, Врховни касациони суд је одбацио захтев Основног суда у Нишу за заузимање правног става, налазећи да нису испуњени услови да се о спорном правном питању изјасни кроз институт прописан у глави XIV Закона о парничном поступку. Наиме, првостепени суд се овом суду обратио по службеној дужности, али ипак мимо процедуре коју је прописао Закон о парничном поступку одредбом члана 180. При том, Основни суд у Нишу је већ пресудио овакве предмете, као што су то уосталом учинили и други судови у земљи. О неуједначеној судској пракси се може говорити само код правноснажних судских одлука, а у овом случају сви пресуђени предмети су у поступку одлучивања по жалби. Институт спорног правног питања не би требало да измени законом прописану стварну надлежност судова. За одлучивање у првом степену у овим споровима, који су при том сви спорови мале вредности, надлежан је основни суд, а по жалби је надлежан одговарајући виши суд. Док не стигну прве одлуке виших судова по жалби, нема основа за бојазан да ће судска пракса бити неуједначена и тиме доведено у питање право странака на правично суђење. Уколико у Вишем суду у Нишу постоји евентуално дилема и различита схватања судија, они имају могућност да покрену поступак усаглашавања ставова са другим вишим судовима, као и са надлежним Апелационим судом у Нишу. Поред тога, у међувремену је Закон о пензијском и инвалидском осигурању допуњен одредбом која изричито предвиђа да прималац пензије сам сноси трошкове исплате пензије.

**Председник Грађанског одељења
судија др Драгиша Б. Слијепчевић**